

Nr 67

Av herr **Bengtsson** i Varberg, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till bidrag till ungdomens fritidsverksamhet.

I anslutning till förslag härom i Kungl. Maj:ts proposition 156 beslöt 1954 års riksdag anvisa medel för främjande av ungdomens föreningsliv och fritidsverksamhet genom anslag till instruktörsverksamhet, ungdomsledarutbildning och organiserad fritidsgruppsverksamhet. Den anda i vilken besluten om statligt stöd till det öppna ungdomsarbetet fattades belyses bäst av särskilda utskottets understrykande av »att varje åtgärd, som främjar ungdomens sunda verksamhetslust och därigenom motverkar en ofta neddragande passivitet — vilken får särskilt markant uttryck i storstädernas fritids- och nöjesliv — samtidigt verkar socialpolitiskt och kriminalpolitiskt förebyggande».

På sidorna 699—703 i bilaga 10 till årets statsverksproposition behandlas under åttonde huvudtiteln de tre nämnda bidragsformerna till det öppna ungdomsarbetet. Kungl. skolöverstyrelsen har som tillsynsmyndighet för verksamheten med utgångspunkt från det första verksamhetsårets erfarenheter av anslagsgivningen föreslagit att bidragen till ungdomsledarutbildning och instruktörsverksamhet höjes med respektive 172 500 och 151 200 kronor. I anslutning till de föreslagna anslagshöjningarna anför departementschefen: »De framställningar från ungdomsorganisationerna, som ligger till grund för överstyrelsens förslag, visar att statsunderstödet just i sin egenskap av stimulansbidrag fått en god verkan i form av en intensifierad och ökande ungdomsledarutbildning och instruktörsverksamhet. Skulle man gå utöver denna allmänna stimulanskaraktär hos dessa två bidragsformer och även ställa dem i relation till ökningen av ungdomskullarna, råder det ingen tvekan om att anslagshöjningar i enlighet med överstyrelsens förslag vore motiverade. Jag anser mig emellertid icke böra förorda en dylik direkt anknytning mellan medelsanvisningens storlek och det ökade rekryteringsunderlaget för ifrågavarande verksamhet. Vid budgetavvägningen för nästa budgetår har jag icke funnit utrymme för någon ytterligare höjning av statens ekonomiska insats för främjande av ungdomsledarutbildning och instruktörsverksamhet i de former det här gäller.»

De statliga bidrag, som kan lämnas till de ideella ungdomsorganisationerna för ungdomsledarutbildning och instruktörsverksamhet, förutsätter betydande ekonomiska insatser från ungdomssammanslutningarnas sida. En ökning av statsbidragsgivningen för denna verksamhet skulle medföra

att även ungdomsorganisationerna från sin sida mobiliserade ännu större belopp. Genom den statsunderstödda ungdomsinstruktörsverksamheten har de bland ungdom verksamma organisationerna förmått intensifiera sin utåtriktade verksamhet och har härigenom kunnat nå större ungdomsgrupper än tidigare. Beträffande ungdomsledarutbildningen vill undertecknad hänvisa till särskilda utskottets konstaterande i utlåtandet till 1954 års riksdag över förslaget: »Otvivelaktigt är en fortlöpande skolning av ungdomssammanslutningarnas ledande funktionärer av utslagsgivande betydelse för ett framgångsrikt ungdomsarbete. Föreningslivets uppfostrande möjligheter beror i hög grad av de ledande krafternas förmåga att möta och behålla ungdomen.»

Liksom strävan är att anpassa exempelvis skolväsendet efter de behov, som barnens och ungdomarnas antal aktualiserar, så bör enligt undertecknads uppfattning anslagen till det öppna ungdomsarbetet utformas under hänsynstagande till de faktiska behoven.

Beträffande anslaget till bidrag till ungdomens fritidsverksamhet anför departementschefen i propositionen 1954:156 följande angående verksamhetens innehåll: »Till grund för utredningens förslag om statligt stöd åt ungdomens fritidsverksamhet ligger, såsom klart framgår av motiveringen, övertygelsen om grupparbetets och den skapande sysselsättningens betydelse för en harmonisk personlighetsutveckling. Det planerade bidragssystemet är i sina huvuddrag uppbyggt efter mönster av nu gällande regler för statens understöd till studiecirkelverksamhet. — Såsom ett medel att stimulera en ökad aktiv fritidsverksamhet bland ungdomen synes mig utredningens förslag värdefullt. Jag finner även de av utredningen preciserade bidragsvillkoren i huvudsak omsorgsfullt avvägda samt själva konstruktionen av statsbidraget väl utformad.»

Beträffande finansieringssynpunkterna framhöll statsrådet i propositionen:

»I fråga om utredningens förslag, att medelsanvisningen bör ske under ett förslagsanslag, anför riksräkenskapsverket betänkligheter. Ämbetsverket påpekar att beräkningen av medelsbehovet med nödvändighet endast kunnat bli approximativ. För att medelstillgången skall kunna begränsas, finner ämbetsverket lämpligt, att medelsanvisningen sker under ett obetecknat anslag. Enligt min mening är en begränsning i och för sig icke eftersträvningsvärd, därest verksamheten visar sig tjäna det tänkta syftet. Om erfarenheterna av verksamhetens utveckling gör en åtstramning av bidragsgivningen nödvändig, torde denna böra vinnas i första hand genom en skärpning av bidragsvillkoren.»

I anslutning till sistnämnda synpunkter skrev särskilda utskottet i sitt utlåtande: »Utskottet anser, att den i propositionen redovisade kostnadsberäkningen vilar på en mycket osäker grund. Utskottet vill med anledning

härav framhålla, att det nu ifrågakommande beloppets storlek på intet sätt bör anses prejudicerande för en framtida medelsanvisning. Efter översyn av verksamhetens omfattning och beskaffenhet bör prövas huruvida anledning finnes att fixera beloppet vid den höjd som i denna proposition antagits vara motiverad.»

Vid behandlingen av bidraget till ungdomens fritidsverksamhet i årets statsverksproposition anför departementschefen: »Om antalet fritidsgrupper ökar i relation till ungdomskullarnas kraftiga tillväxt kan med anslaget och bidragsgrundernas nuvarande konstruktion medelsåtgången förväntas komma att under en följd av år visa en betydligt starkare ökning än vad som med hänsyn till bidragets stimulanskaraktär kan anses vara motiverad. — Det synes därför lämpligt, att skolöverstyrelsen i samband med anslagsäskandena för budgetåret 1957/58 redovisar en beräkning av den sannolika utvecklingen av verksamheten och medelsåtgången för ett antal år framåt i tiden och därvid överväger vilka åtgärder som kan finnas påkallade för att hålla statens ekonomiska engagemang för ändamålet inom rimliga gränser utan att bidragsformens stimulanskaraktär äventyras.»

Verksamheten har under det första året visat sig väl fylla de uppställda förväntningarna, och tillsynsmyndigheten har anfört vägande motiv för en anslagshöjning. Den stimulanseffekt bidragsgivningen haft kan belysas av att de fritidsgrupper, som varit i verksamhet under det första föreningsåret, erhållit 676 264: 91 kronor i statsbidrag medan gruppernas kostnader för handledning och arbetsmateriel uppgått till sammanlagt 1 675 383: 57 kronor. Inemot 150 000 ungdomar har deltagit i verksamheten.

Riksdagen har under senare år vid upprepade tillfällen behandlat de problem, som missanpassningsfenomenen bland ungdomen aktualiserar. En intensivt förebyggande ungdomsverksamhet måste ur såväl individuella som samhällliga synpunkter vara att föredraga framför den kostsamma och ofta långvariga behandling, som från samhällets sida måste insättas för att tillrättaföra de missanpassade. Ett utbyggande av fritidsverksamheten bland ungdomen är enligt undertecknads mening den kanske effektivaste förebyggande åtgärd, som samhället kan stödja. Det statliga bidraget till denna verksamhet har, vilket bör framhållas, stimulerat inte bara föreningslivet utan även kommunerna till ökade insatser inom det öppna ungdomsarbetet.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att höja anslaget under budgetåret 1955/56 till Utbildning av ungdomsledare från 381 500 till 554 000 kronor och anslaget till Bidrag till instruktörsverksamhet inom ungdomsorganisationer från

302 400 till 453 600 kronor och att riksdagen måtte avvisa det i statsverkspropositionen framlagda förslaget rörande direktiv angående begränsning av anslagsgivningen till Bidrag till ungdomens fritidsverksamhet.

Stockholm den 20 januari 1956

Ingemund Bengtsson